ለነፃነታችን የምናደርገው ትግል እና ነፃ ሚዲያ

ብርሃኑ ነጋ[1]

ክቡራትና ክቡራን ወገኖች:: ጎረቤት ከተማ ቶሮንቶ ብዙ ጊዜ ስመጣ ስለከተማችሁ በሩቁ ከመስማት በስተቀር በቅርብ የማየት እድል ኣላገኘሁም ነበር:: ክብር ለኢሳትና ደጋፊዎቹ ይሁንና ከተማችሁን ለማየት እድል ስለሰጣችሁኝ በመጀመሪያ ኣዘጋጆቹን ለማመስገን ይፈቀድልኝ:: ለኢትዮጵያ ሳተላይት ቴሌቪዥን (ኢሳት) የገቢ ማሰባሰቢያነት በተጠራው በዚህ ታላቅ ዝግጅት ላይ ተካፋይ በመሆኔ ደስተኛ ነኝ። ከዚህም በተጨማሪ በዚሁ መድረክ ላይ እንድናገር በመጋበዜ ደግሞ ከፍተኛ ምስጋና አቀርባለሁ። ባጠቃላይ ነጻ ሚዲያው ለዴሞክራሲያዊ ስርኣት ያለውን ኣስተዋጽኦ በሚመለከት ያለኝን ጥልቅ ስሜትና ከዚህም በመነሳት ለኢሳት ያለኝን ድጋፍ (ከኢሳት በፊት ደግሞ ለኢቲኤን) የሚያውቁ የኢሳት ደጋፊዎች እኔን ከኣንድ ከተማ ወደሌላው እያንቀዥቀዡኝ እስከመቼ ሊቀጥሉ እንደፈለጉ ባላውቅምና ይህም በቅርቡ ይቆማል ብዬ ተስፋ ባደርግም ለዛሬው ግን ኣቶዋ በመምጣቴ ደስተኛ መሆኔን ለመግለጽ እወዳለሁ::

በኢሳት ጉዳይ የተሰበሰብንበት አጋጣሚ ተጠቅሜ በሚዲያ አጠቃቀም ረገድ ማድረግ ይኖርብናል ብዬ ስለማስባቸው ጉዳዮች ማንሳት አግባብነት ያለው ጉዳይ ይመስለኛል። ከሁሉ አስቀድሞ ግን እኔ የሚዲያ ባለሙያ ባለመሆኔ በብዙ ቴክኒካዊ ጉዳዮች ላይ ለመናገር አልችልም። ስለሆነም ቴክኒካዊ ጉዳዮችን ለባለሙያዎቹ ትቼ ነፃ ሚዲያና ለነፃነታችን በምናደርገው ትግል መካከል ስላሉ ትስስሮች ያሉኝን ሃሳቦች ላጋራችሁ እፈልጋለሁ። በዛሬው ንግግሬ በተለይ ለማትኮር የምፈልገው እያስገመገመ ያለው ህዝባዊ አብዮት ውጤታማ እንዲሆን የሚድያ ሚና ምን መሆን ይኖርበታል በሚለው ጉዳይ ላይ ነው። ለንግግሬ መንደርደሪያነት የሚከተሉትን ሶስት አጠቃላይ እውነታዎችን ላንሳ።

[1] በኣቶዋ ለኢሳት ገንዘብ ማሰባሰቢያ ዝግጅት ስብሰባ ላይ የቀረበ ኣስተያየት: ኤፕሪል 27፤ 2011 ዓ.ም.

1. እንደሚታወቀው የምንገኘው በኢንፎርሜሽን ዘመን ውስጥ ነው። በዚህ ዘመን ዓለም ወደ ትንሽ መንደርነት ተቀይራለች። አውስትራሊያ የተፈጸመው ነገር ከመቅጽፈት አሜሪካ ይሰማል። ቱኒዝያ የተፈጸመውን ጎረቤቶቿ ሊቢያና ግብጽ ብቻ ሳይሆን እሩቅ ያለችው ቻይናም የሰሙት በአንድ ጊዜ ነው። በባኮ ከሰሞኑ የተደረገው የተማሪዎች እንቅስቃሴ የእለቱ ቀን ነው በኢሳት ላይ የተነገረው:: ዜናዎች ሊደበቁ አለመቻላቸው አምባገነኖችን እያስጨነቀ ያለ ነገር ነው። በቴሌቪዥን የቀጥታ ስርጭት እየታየ በሰላማዊ ሰልፈኞች ላይ መተኮስ የበለጠ ቁጥር ያለው ሰልፈኛን የሚጠራ ነገር ነው። ባጭሩ ዛሬ አምባነኖች ካሜራን ከጠመንጃ ባላነሰ የሚፈሩበት ዘመን ነው።
2. አምባገነኖች የመረጃ ልውውጥን ለማፈን ከፍተኛ መዋዕለ ንዋይ የሚያፈሱ ቢሆንም ማነቆዎችንም ለማለፍ የሚረዱ የቴክኖሎጂ ውጤቶች ደግሞ አሉ። ስለሆነም እንደ አገራችን ኢትዮጵያ ባሉ የቴክኖሎጂ እድገት ታንቆ በተያዘባቸው አገሮች እንኳን ሳይቀር ከድሮ ጋር ሲነፃፀር ዛሬ የተሻሉ አማራጮች አሉን። ለምሳሌ በሚገባ ከተጠቀምንበት በኪሳችን ይዘን የምንዘረውን ተንቀሳቃሽ ስልክ (አብዛኛው) መነጋገሪያ ብቻ ሳይሆን ካሜራም መቅረፀ ድምፅም ጭምር ነው።
3. በዛሬው ዘመን መረጃ ኃይል ነው። መረጃ ሃብት ነው። መረጃ እውቀት ነው። መረጃ የኢኮኖሚ ዘርፍ ነው። በዛሬው ጊዜ በመረጃ የበላይነት ያለው አካል በሁሉም ረገድ የበላይነትን ይጨብጣል። በመረጃ የተበለጠ ደግሞ መበለጡን የሚያካክስበት ሌላ ነገር የለም። ይህ ሃቅ ከኛ በበለጠ አምባነኖች በመረዳታቸው ቴክኖሎጂ የፈጠረውን በአንፃራዊ መልኩ ርካሽና ፈጣን የሆነው የመረጃ ፍሰትን ለማወክ እና እነሱ ለሚቆጣጠሩት ፕሮፖጋንዳ አገልግሎት ብቻ እንዲውል ለማድረግ ለማመን የሚያስቸግር ሃብት ያወጣሉ። እኛ ግን በእጃችን ያለውንም በሚገባ መጠቀም ገና አልቻልንም።

የነፃነት ትግል እና ሚዲያ

በአፍሪቃና መካከለኛው ምሥራቅ እንደ ሰደድ እሳት እየተቀጣጠለ ላለው ህዝባዊ አብዮት የመጀሪያውን ክብሪት የጫረው ቱኒዚያዊው ወጣት መሃመድ ቦዛዚ ነው። የመሃመድ ቦዛዚ የምሬት እርምጃ፤ ራሱን ያቃጠለበት አስፈሪ ትዕይንት፤ ሆስፒታል በቆየባቸው ጊዜዓት የነበረበት የስቃይ ሁኔታ፤ የቀብሩ ሥነሥርዓት... ወዘተ ሰዎች የቻሉት በግል ካሜራዎቻቸውና ያልቻሉት በተንቀሳቃሽ ስልኮቻቸው እያነሱ ዩ ቱብ ውስጥ ጫኑት። በአጭር ጊዜ የመሃመድ ቦዛዚ ምስሎች ዩ ቱዩብን አጥለቀለቁት። እነዚህ ምስሎች ደግሞ በፌስ ቡክ አማካይነት ሚሊዮኖች እንዲያዩት ተደረገ። እናም እሳቱ ተቀጣጠለ። መሃመድ ቦዛዚ በምሬት ራሱን ለማቃጠል የመጀመሪያው ቱኒዚያዊ ሰው ላይሆን ይችላል። ነገር ግን ወዲያውኑ ሰፊ የሚዲያ ሽፋን በማግኘቱ ከአገሩ አልፎ ለዓለም ቤዛ ሆኗል። መሃመድ ቦዛዚ አንዳችም የሚዲያ ሽፋን ባያገኝስ ኖሮ ምን ይፈጠር ነበር? ምንም። ህዝብ በፍርሃት ቆፈን ውስጥ እንዳለ መቆዘሙን ይቀጥላል። ቤን ዓሊ፣ ሙባረክ፣ ጋዳፊ፣ ዓሊ ዓብደላ ሳልህ እንዲሁም ሌሎቹ የአካባቢው አምባገነኖች ያው እንደድሮዓቸው እየተዝናኑ "ለህዝባቸው ስላስገኙት" ልማትና ዲሞክራሲ ይደሰኩሩ ነበር። እኛ ደግሞ መሃመድ ቦዛዚ የሚባል ሰው ስለመኖሩም አናውቅም ነበር። ትንሽ ኣስገራሚ የሚድያን ሀያልነትና በተራ ግለሰቦች እጅም እንዴት ሊጠቀምበት እንደሚቻል ያሳይ እንደሆን ኣንድ ምሳሌ ልስጣችሁ:: በግብጽ ላይ የክፍል ወረቀቱን የጻፈው ኣሜሪካዊ ተማሪዬ እኔ "ስለ ኣፍሪካ የእድገት ችግሮች" በማስተምረው ክፍል ውስጥ ባቀረበው የክፍል ፕሬዘንቴሽን ላይ የግብጽ የእድገት ችግሮች ኣንደኛው ምክንያት የኣምባገነኖች ግብዝነት ነው ካለ በሁዋላ ይህን ለማሳየት ሆስኒ ሙባረክ ሙሉ ሱፍ ለብሶ የተነሳውን ፎቶ ካሳየን በሁዋላ ፎቶውን ቀስ እያለ እያጎላ ኣምጥቶ ሆስኒ ሙባረክ በሚለብሰው ፒንክ እስትራይፕ ሱፍ ልብሱ ላይ በስትራይፑ ላይ ያለው ነጭ መስመር በሙሉ ሆስኒ ሙባረክ የሚል የእንግሊዝኛ ጽሁፍ እንዳለበት ነበር ያሳየን:: ማለት የፈለገውን ለማለት ከዚያ በላይ ኣላስፈለገውም ነበር::

ሌላም ተመሳሳይ ምሳሌ ማንሳት ይቻላል። ግብጽ ውስጥ ጣህሪር አደባባይ አልጀዚራ ሌሊቱን በሙሉ ካሜራ ጠምዶ ባያድር ኖሮ ያ ሁሉ ህዝብ በሰላም ያድር ነበርን? የአልጀዚራ አዘጋጅ በሙባረክ የመጨረሻው ምሽት ከጣህሪር አዳባባይ ሰልፈኞች መካከል ጥቂቶች "ካሜራችሁ ለአፍታ እንኳን ዞር ካለ ተሰምቶ የማያውቅ እልቂት ሊከተል ይችላል ስላሉን ቀጥታ ስርጭታችንን በአደባባዩ ሳናነሳ አደርን" ብሏል። የአልጀዚራ የቀጥታ ስርጭት አደባባዩ ላለ ህዝብ መከታ ሆኗል። ክስተቱ በመላው ዓለም ዓይን ውስጥ ያለ መሆኑ የሙባረክ መንግሥትም ሆነ ወታደሩ የጭፍን እርምጃ ከመውሰድ አቅቧቸዋል። ጣህሪር አደባባይ እንዲዚያ የዓለም ሁሉ ዓይን ማረፊያ ባይሆን ኖሮ የወታደሩ አንፃራዊ ቁጥብነት እንዳየነው ይሆን ነበርን?

ለቱኒያና ግብጽ ህዝባዊ አብዮቶች ስኬት ኢንተርኔት (በተለይም ፌስ ቡክ፣ ትዊተር እና ዩ ቱዩብ)፣ የኪስ ስልኮችና ሳተላይት ቴሌቪዥኖች (በተለይም አልጀዚራ) ቁልፍ አስተዋጽዖ ነበራቸው።

በኢትዮጵያ ውስጥ ህዝባዊ አብዮቱ መነሳቱ አይቀሬ ስለመሆኑ ባለፉት ሁለት ወራት ጊዜ ውስጥ በተከታታይ የተናገርኩበት ርዕስ ስለሆነ አሁን አልመለስበትም። ይልቁንስ እያስጨነቀኝ ያለው ጉዳይ "የኛ አልጀዚራ ማነው?" የሚለው ጥያቄ ነው። በቂ የሚዲያ ሽፋን ካላገኘ በኢትዮጵያ የሚቀሰቀው ህዝባዊ አብዮት ስኬታማ የመሆን እድሉ አነስተኛ ነው። ስለዚህም ነው ሁላችንም የምር ልናስብበት የሚገባ እጅግ መሠረታዊ ጉዳይ ነው ብዬ የማምነው።

እጃችን ውስጥ ምን አለን?

1. **ፌስ ቡክ**

ኢትዮጵያ ውስጥ የከተማ ነዋሪው ህዝብ ከጠቅላላው ህዝብ ከ15% እጅግም ያልበለጠ ቢሆንም የከተማውን ነዋሪ ማስተባበር መቻል የገጠሩን ህዝብ ለማነሳሳት ያስችላል። ሆኖም ከከተማ ነዋሪውም ውስጥ የኢንተርኔት ተጠቃሚ ብዛት እዚህ ግባ የሚባል አይደለም። በመለስ ፀረ-ኢንተርኔት ፓሊሲ

ምክንያት ከሌሎች አገሮች ጋር ሲነፃፀር አገራችን ውስጥ የፌስ ቡክ ተጠቃሚ ቁጥር በጣም አነስተኛ ነው። በአንዳንድ የአፍሪቃ አገሮች የህዝባቸው 20 % በላይ የፌስ ቡክ ተጠቃሚ ሲሆን በኢትዮጵያ ግን 0.3% ብቻ ነው። ይህ በራሱ የወያኔ "ፈጣን" የኢኮኖሚ እድገት አንዱ ማሳያ ነው። ሆኖም ግን በጥበብ ከተጠቀምንበት ይህ 0.3% በመቶም ቀላል ቁጥር አይደለም። በዚህ ስሌት በአሁኑ ጊዜ በኢትዮያ ውስጥ 270 000 ያህል ሰዎች ፌስ ቡክ ይጠቀማሉ። በቅርቡ የተቋቋመው "የድል ቀን" የተባለው ፌስ ቡክ (በነገራችን ላይ በጣም ከጊዜው ጋር የሚሄድ ሆኖ ኣግኝቼዋለሁ) በተቋቋመ ጥቂት ሳምንታት ውስጥ 10 000 ደንበኞችን በማፍራት አደራጆቹን አስደንቆ ነበር። አሁን 12 700 አካባቢ ቆሟል። ከእነዚህም ውስጥ በርከት ያሉት በውጭ አገራት የሚገኙ ኢትዮጵያዊያን ናቸው። ከ270 000 ውስጥ 10 000 ማግኘት በጣም ትንሽ ነው። ከዚህ የምንረዳው ፌስ ቡክን እንደገና ልናጠናው የሚገባ ያልተነካ ሚዲያ መሆኑ ነው።

የፌስ ቡክ አንዱ ችግን በአገዛዙ በቀላሉ ሊዘጋ የሚችል መሆኑ ነው። አሁን በተደረገው ትንሽ ሙከራም በመደናገጥ የአዲስ አበባ ዩኒቨርስቲ ሰርቨር ፌስ ቡክን መዝጋቱ ተነግሯል። ስለዚህ የተዘጉ ሰርቨሮችን ማለፊያ መንገዶች መፈለግ ይኖርባቸዋል። በአሁኑ ሰዓት በርካታ ፕሮክሲ ሰርቨሮች እንዳሉ ይታወቃል። ይህ የባለሙያዎች ሥራ ነውና ለእነሱ ልተወው። ለማሳሰብ የምፈልገው ግን እንዲህ ዓይነት ሥራዎችን በተደራጀ መንገድ መሥራት ያለብን መሆኑን ነው።

2. **ዩ ቲዩብ**

በግል የምናነሳቸውን ቪዲዮዎች በዩ ቱዩብ በመጫን ወዲያውኑ ለህዝብ እይታ እንዲዳዳረስ የማድረግ ልምድ ማዳበር ይኖርብናል። የእስካሁን ልምዳችን እጅግም የሚያበረታታ ባይሆንም በአጭር ጊዜ ውስጥ ልናዳብረው እንችላለን። በካሜራም ሆነ በተንቀሳቃሽ ስልኮች የተነሱ የቪዲዮ ምስሎች እንዴት ወደ ዩ ቲዩብ እንደሚጫኑ በቂ ማብራሪያዎች ሊሰጡ ይገባል። በተለይም ኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኙ

ወጣቶች ስለእነዚህ ጉዳዮች በቂ እውቀት ማግኘታቸውን ማረጋገጥ ይኖርብናል። በዚህና ተመሳሳይ ርዕሰ ጉዳዮች ላይ የሬድዮና የቴሌቪዥን ፕሮግራሞች ቢዘጋጁ፤ መመሪያዎቹም በፌስ ቡክና ከተቻለም በ ኤስ ኤም ኤስ ቢተላለፉ መልካም ነው እላለሁ።

3. **የኤሌክትሮኒክስ ፓስታዎች**

ኢትዮጵያ ውስጥ በግምት 3 ሚሊዮን ያህል ሰው ኢሜል ይጠቀማል[2]። ከዚህ ውስጥ ስንቱ ሰው ነው የየሳምንቱ እትሞቻችንን በኢሜሉ የሚደርሰው ብለን ብንጠይቅ በራሳችን እናፍራለን። የጅምላ ኢሜል አላላክ የራሱ የሆኑ ቴክኒካዊ ችግሮች ያሉበት ቢሆንም በጥልቅ አስበንበት መፍትሄ ልናገኝለት ይገባል። ኢሜል እስካሁን በአግባቡ ያልተጠቀምንበት ሚዲያ ነው። ድርጅቶች በየጊዜው የሚያወጧቸው መግለጫዎች፤ በድረገፆች የሚወጡ ጽሁፎች ኢትዮጵያ ውስጥ ለሚገኘው ወገናችን በኢሜል ሳጥኑ ውስጥ የሚገባበት መንገድ መፈለግ ይኖርበታል። አንድ ጽሁፍ ዌብ ሳይት ላይ ወጣ ማለት ኢትዮጵያ ውስጥ ተነበበ ማለት እንዳልሆነ ሁሉም የሚረዳው ይመስለኛል። እንደሚታወቀው ብዙዎች የዲሞክራሲ ወገንተኛ የሆኑ ዌብ ሳይቶች ኢትዮጵያ ውስጥ ተዘግተዋል። ያልተዘጉትንም ቢሆን በኢትዮጵያው ኃታታ ኢንተርኔት ከድረገጽ ላይ ማንበብ ትዕግሥት አስጨራሽ ነው። ኢሜሎችን መጠቀም አንድ አማራጭ መፍትሄ ሊሆን ይችላል።

4. **ቪሲዲዎች እና ዲቪዲዎች ማተም**

ንግግሮችን፣ ቀስቃሽ ድራማዎችን ወይም የራድዮ ዝግጅቶችን በሲዲና ዲቪዲ ቀርፆ ኢትዮጵያ ውስጥ በድብቅ እንዲሰራጭ ማድረግ (ለምሳሌ በቅርቡ ኣቡነ መቃርዮስ ለኢሳት የሰጡት ድንቅ ቃለምልልስ)

---

[2] . የኢሜል ተጠቃሚ ብዛት ለመገመት አስቸጋሪ ቢሆንም በብዙ አገሮች Facebook – email ratio 10: 1 አካባቢ መሆኑን በማሰብ ነው።

በስፋት ልንሰራው የሚገባ ተግባር ነው። በዚህ መንገድ ድምጽን፣ ምስልንና ጽሁፎችን ማስገባት ይቻላል።

5. **አጫጭር መልዕክቶች**

በተንቀሳቃሽ ስልኮች አማካይነት የሚላኩ አጫጭር መልዕክቶች በምርጫ 97 ወቅትም ዝና ያተረፉ የቅስቀሳና የመገናኛ ዘዴዎች ነበሩ። የመለስ አገዛዝ ለዚህ እንቅስቃሴ የሰጠው ምላሽ አገልግሎቱን መዝጋት እንደነበረ የምናስታውሰው ነበር። አሁን አገዛዙ አገልግሎቱን መልሶ እስኪዘጋው ድረስ ልንጠቀምበት የሚገባ የመገናኛ አውታር ነው።

6. **ፓልቶኮች**

ከምርጫ 97 ወዲህ በውጭ አገራት በሚገኙ ኢትዮጵያዊያን ውስጥ ተወዳጅነት ካገኙ የሚዲያ ዓይነቶች ፓልቶኮች ግንባር ቀደም ናቸው። በአግባቡ በሥራ ላይ ከዋሉ ፓልቶኮች በጣም ጠቃሚ የሆነ የሚዲያ አውታሮች ሊሆኑ ይችላሉ። ከሁሉ አስቀድሞ ግን ራሳቸውን መርምረው ድክመቶቻቸውን ማስወገድና ጥንካሬዎቻቸውን ማጎልበት ይኖርባቸዋል።

“በህዝባዊው አብዮት ውስጥ የፓልቶካችን ሚና ምን መሆን ይገባዋል?” በሚል ርዕስ ተወያይተው የጋራ መግባባት ላይ ቢደርሱና ራሳቸው ቢያደራጁ ለነፃነት ትግሉ ወገንተኛ የሆኑት ፓልቶኮቻችን እጅግ ጠቃሚ የሆነ የሚዲያ አውታሮቻችን ሊሆኑ ይችላሉ። ከዚህም በተጨማሪ ፓልቶኮች ኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኘውን ህዝባችንን የሚደርሱበት መንገድ ከአሁኑ መቀየስ ይኖርባቸዋል።

7. **ዌብ ሳይቶች**

ወደ ሃያ የሚጠጉ ለዲሞክራሲ ወገንተኛ የሆኑ ዌብ ሳይቶች አሉ። እነዚህም ዌብ ሳይቶች በጋራ የሚሠሩበት መንገድ ቢፈለግ የተሻለ ውጤት ማምጣት ይቻላል ብዬ እገምታለሁ። የአብዮትን ወቅት እንደ ዘመቻ ጊዜ ማየት አለብን። ስለዚህም እነዚህ በተበታተነ ሁኔታ ያሉት ዌብ ሳይቶች ያላቸውን መረጃ፣ እውቀት፣ ሃብት፣ ኃይል በሙሉ አሰባስበው ኢትዮጵያ ውስጥ የሚደረገውን ትግል ማገዝ በሚችሉበት ሁኔታ መቃኘት ይኖርባቸዋል።

ከዌብ ሳይቶች በተጨማሪም ብሎጎችን በብዛት መጠቀም ይኖርብናል። የመለስ ቅጥረኞች አንዱን ብሎግ ሲያፍኑ አስር አዳዲስ መከፈት ይኖርባቸዋል።

8. **የአጭር ሞገድ ሬድዮኖች**

8.1. **በመንግሥታት እጅ ውስጥ ያሉ**

የአሜሪካ ድምጽና ዶቸ ቬሌ ኢትዮጵያ ውስጥ ከፍተኛ አድማጭ ያላቸው ሬድዮኖች ናቸው። ለአገራችን ህዝብ አማራጭ የዜና ምንጭ በመሆኑ እስካሁን ያበረከቱት አስተዋጽዖ ከፍተኛ ነው። ኢትዮጵያ ውስጥ ህዝባዊ እንቅስቃሴ ቢነሳ ተከታትለው ይዘግባሉ ብለን ተስፋ እናደርጋለን፤ እርግጠኛ መሆን ግን አይቻልም።

8.2. **በፓርቲዎችና ድርጅቶች እጅ ውስጥ ያሉ**

የግንቦት 7 ሬድዮን ጨምሮ ኢትዮጵያዊያን የፓለቲካና ሲቪክ ድርጅቶች የሚመሯቸው አምስት ያህል የአጭር ሞገድ ሬድዮኖች አሉ። የሚያስተላልፉበት ፍሪኬንሲ በብዙ ሰው የማይታወቅ በመሆኑ እነዚህ ሬድዮኖች ብዙዎች የሚገምቱትን ያህል አድማጭ የላቸውም። የእርስ በእርስ የማስተማወቅ ሥራ ቢሰሩ ግን ሁሉም ተጠቃሚዎች ይሆናሉ። በአጠቃላይ

አሁን ያሉን የአጭር ሞገድ ሬድዮኖች ኃይላቸውን የሚያቀናጁበት መንገድ ቢፈጠር አሁን ከሚያበረክቱት በላይ የሆነ አስተዋጽኦ ማድረግ ይችላሉ ብዬ አምናለሁ።

9. ቴሌቪዥኖች

በአሁኑ ሰዓት ኢትዮጵያ ውስጥ ከሁሉም በላይ ተመራጭ የሆነው ሚዲያ ቴሌቪዥን ነው። የቴሌቪዥን ተመልካች ቁጥር በከፍተኛ መጠን ያደገ ከመሆኑ በላይ ኢትዮጵያዊያን ለኢቲቪ ብለው ቴሌቪዥን መግዛት ካቆሙ ቆይቷል። ስለዚህም ቴሌቪዥን ያለው ሰው - በጣም በከፍተኛ መጠን - የሳተላይት ተጠቃሚ ነው። በአሁኑ ጊዜ ለኢቲቪ ብሎ ገንዘብ የሚያወጣ ሰው የለም።

አልጀዚራ ኢትዮጵያ ውስጥ በርካታ ተመልካች አለው። አልጀዚራ የሰሜን አፍሪቃና የመካከለኛው ምስራቅ አብዮትን በመዘገብ እስከዛሬ የሰራው ሥራ በጣም የሚያስመሰግነው ነው። ተመሳሳይ ተግባር ለኢትዮጵያ ያደርጋል ወይ የሚለው ጉዳይ ግን አጠራጣሪ ነው። ከዚህም በተጨማሪ አልጀዚራ በኢትዮጵያ ቋንቋዎች የሚጠቀም አለመሆኑም ትልቅ ጉዳት ነው።

እስካሁን ድረስ በአገር ልጆች እና በአገራችን ቋንቋ የሚቀርብ ለዲሞክራሲ ወገንተኛ የሆነ ቴሌቪዥን **ኢሳት** ብቻ ነው። በነገራችን ላይ ለኢሳትም ተለጣፊ እንደተሰራለት ታውቃላችሁ ብዬ እገምታለሁ። ኢ. ቢ. ኤስ የሚባል ተለጣፊ የሳተላይት ቴሌቪዥን ተቋቁሟል። ይሁን እንጂ ተመልካቹ በኢቢኤስ እና በኢቲቪ መካከል ልዩነት ስላላየ መኖሩ እንኳ እጅግም አይታወቅም።

ኢትዮጵያ ውስጥ የሚነሳውን ህዝባዊ አብዮትን ተከታትሎ ለመዘገብ ኢሳትን የመሰለ የመረጃ አውታር የለንም። በአጭር ጊዜ ውስጥ አሁን ከሚያስተላልፍበት አማርኛ በተጨማሪ የኦሮምኛ ፕሮግራም

ቢችል እና በሌሎችም ቋንቋዎች ዝግጅቱን ለማቅረብ ቢተጋ ጥሩ ነው። ኢሳት ለጊዜው ምትክም ተተኪም የሌለው የቴሌቪዥን ጣብያ ነው።

የመለስ ዜናዊ አገዛዝ የኢሳትን አቅም በመረዳቱ ነው ገና ከንጋቱ በራሱ የሚመራ ኮሚቴ አቋቁሞ የሞገድ ጦርነቱን የከፈተበት። ያም ሆኖ ግን ኢሳት በአጭር ጊዜ ውስጥ "የኢትዮጵያ መብራት" ተባለ። መለስ ኢሳትን በአፈነ ቁጥር "ዓይናችን ጠፋ" "ጨለማ ዋጠን" የሚል እሮሮ ይሰማል። ኢሳት አየር ላይ በመሆን ብቻ ሳይሆን በአየር ላይ ተመትቶ ሲወርድም ህዝብን ያነሳሳል። ኢሳት ለኛ ከቴሌቪዥን እጅግ በላይ ነው። ሲመታም ኢሳት የኛው መሃመድ ዐዛዚ ነው።

ኢሳት ሞገድን ሲቋቋም የሳተላይት ካምፓኒዎችን በማባበል በአየር እንዲወርድ የተደረገበት ጊዜ አለ። ኢሳትን ለማዳን ሰልፍ መውጣት ካስፈለገም መውጣት ይኖርብናል። ኢሳት የኢትዮጵያ ሃብት ነው። ኢሳት የኢትዮጵያ አልጀዚራ ነው። ለነፃነት የምናደርገውን ትግል እዳር ለማድረስ ከሚያስፈልጉን ግብዓቶች ዋነኛው ኢሳት ነው። ኢሳት ከእኛ ገንዘብ ብቻ ሳይሆን የእውቀት፣ የጊዜ፣ የሞራል ድጋፍ ይፈልጋል። ቅድም እንዳልኩት ምናልባት አቤቱታዎችም (petitions) መፃፍ እና ሰልፍ መውጣት ሁሉ ሊጠይቀን ይችላል።

ህዝባዊ ጋዜጠኝነት

እስካሁን የተናገርኩት ስለመረጃ አውታሮች ነው። "መረጃዎቹስ እንዴት ይገኛሉ?" የሚለው ጥያቄም መሠረታዊ ነው። ለዚህ ያለኝ ምላሽ "ህዝባዊ ጋዜጠኝነትን ማዳበር" የሚል ነው። ህዝባዊ ጋዜጠኝነት በእንግሊዝኛ Citizen journalism, public journalism , participatory journalism, አንዳዴም street journalism እየተባለ የሚጠራው የጋዜጠኝነት ዓይነት ነው። በዚህ የጋዜጠኝነት ጽንሰ ሃሳብ መሰረት ሁሉም ዜጋ ጋዜጠኛ ነው። ማንኛውም ነፃነቱንና አገሩን የሚወድ ዜጋ

የጋዜጠኝነት ሙያና ዝንባሌ ኖረውም አልኖረው መረጃዎችና ዜናዎችን በመሰብሰብ፣ በማጠናቀር፣ በመተንተንና በማሰራጨት ሥራዎች ውስጥ በንቃት መሳተፍ ይኖርበታል።

በኃላፊነት ስሜት ከተሰራ ህዝባዊ ጋዜጠኝነት ትክክለኛ የሆኑ መረጃዎችን በፍጥነት ለማግኘት ያስችላል። በተለይም በአሁኑ ሰዓት የድምጽና የምስል መቅረጫዎችን በኪሶቻችን ይዘን የምንዞር በመሆኑ እነዚህን በእጃችን የሚገኙ ቁሳቁሶችን በአግባቡ መጠቀምን መልመድ ይኖርብናል። በኢትዮጵያ የሚገኙ ዜጎች የተለየ ሁኔታ ሲያዩ በተንቀሳቃሽ ስልኮቻቸው አማካይነት የመቅረጽና ወዲያውኑ የመላክ ልምድ እንዲያዳብሩ ማድረግ ይኖርብናል። ለአንዳንድ ንቁ ዘጋቢዎቻችን ደግሞ የተሻሻሉ መሣሪያዎችን ማሟላት ይጠበቅብናል።

ኢትዮጵያ ውስጥ ያለው ወገናችንን ሁሉ ጋዜጠኛ ካደረግነው አንዳችም የሚሸሸግ ምስጢር አይኖርም። ከበረታን እስር ቤት የሚፈፀመውን ሰቆቃ ሳይቀር በድብቅ ካሜራዎች እየቀረጽን ለህዝባችን ብቻ ሳይሆን ለሄግ ችሎት ማቅረብ እንችላለን።

አንድ ጉዳይ ላሰምርበት እፈልጋለሁ። **ያልተዘገበ ህዝባዊ አመጽ ጭራሹን እንዳልነበረ ይቆጠራል።** ለምሳሌ በአንድ ከተማ ውስጥ አመጽ ተቀስቅሶ እያለ ምንም ካልተዘገበ፣ አንዳችም ምስል ከሌለ አመጹ የነበረ ስለመሆኑ ማሳመን እንኳን ይከብዳል። በአመጹ የሞቱ፣ የተጎዱ ሁሉ ደማቸው ደመ-ከልብ ይሆናል። መለስ እስከዛሬ ድረስ በህዝባችን ላይ ሰቆቃ የሚያደርሰው ህዝባችንን ጨለማ ውስጥ አጉሮ ነው። የመለስን የጭካኔ እርምጃዎች እየተከታተልን በምስል ማጋለጥ ከቻልን የነፃነታችን ቀን እናቀርባለን። ህዝብ ሲተባበር ትልቁን የመረጃ ወንዝ ይፈጥራል። **ሁላችንም ጋዜጠኞች ከሆንን ከኛ የሚያመልጥ ዜና እንዳይኖር ማድረግ እንችላለን።**

በህዝባዊ ጋዜጠኝነት አድማጮች እና/ወይም ተመልካቾች የሚሰሙት ራሳቸው የተሳተፉበት ዜና እንጂ የአንድ ወገን ሰበካ ወይም ፕሮፖጋንዳ አይደለም። አድማጩም ራሱ ስለታዘበው ነገር የሚሰማ በመሆኑ ዜናው ተዓማኒ ነው።

ህዝባዊ ጋዜጠኝነት የራሱ ድክመቶች የሉትም ማለት አይደለም። ፕሮፌሽናል ጋዜጠኝነት የሚፈለግባቸው በርካታ ጊዜዓት እንዳሉ ምንም ጥርጥር የለውም። በቅርቡ እንገባበታለን ለምለው ህዝባዊ አብዮት ግን ፕሮፌሽናል ጋዜጠኝነት በህዝባዊ ጋዜጠኝነት ካልታገዘ ወቅቱ የሚፈልገውን አገልግሎት መስጠት አይችልም። ስለሆነም ሁላችንም ከዛሬ ጀምሮ ጋዜጠኞች እንሁን። ኢትዮጵያ ለሚገኙ ወገኖቻችንም የተሻሻሉ የሞባይል ቀፎዎችን በመላክ እናሳትፋቸው።

ድርጅት

በሰሜን አፍሪቃና መካከለኛው ምሥራቅ የታየው ህዝባዊ አብዮት ኢትዮጵያ ውስጥ ሊከሰት አይችልም የሚሉ ሰዎች ዋነኛ መከራከሪያቸው የኢንተርኔት ስርጭት አነስተኛነት፣ የአልጀዚራ አለመኖር፣ የተማረ ህዝብ ማነስ እና የመሳሰለው ነው።

ከዚህ በፊትም እንደጠቀስኩት የኛ መተማመኛችን የወጣቱ የፈጠራ ችሎታ ነው። እኔ በጥሞና ሳስብ ይህን ያህል አማራጭ ካገኘሁ ወጣቶች ምን ያህል ድንቅ ሃሳቦችን እንደሚያፈልቁ ገምቱ!!! በነፃነት ማሰብ የጀመረ ጭንቅላት ለችግሮች መፍትሄ አያጣም። እኔ በወጣቶች የፈጠራ ችሎታ ላይ ከፍተኛ እምነት አለኝ። አቅጣጫውን ካሳየናቸው መሽሎክለኪያዎቹን እነሱ ያገኟቸዋል።

የኛ ትልቁ እርዳታ መሆን ያለበት ተቋማትን መፍጠር ነው። የሚዲያ ባለሙያዎች ተሰባስበው አንድ ተቋም የመፍጠሪያቸው ጊዜ አሁን ነው ብዬ አምናለሁ። ይህ ማዕከል አማራጭ የዜና አውታሮችን ስለመጠቀም ብቻ ሳይሆን የዜና ኢጀንሲና የመረጃ ማዕከሎችን ስለመፍጠር ማሰብ ይኖርበታል።

ሁላችንም እንደምናውቀው ኢትዮጵያ የትላልቅ የዜና ድርጅቶችን ትኩረት የምትስብ አገር አይደለችም። የመለስ አገዛዝ ደግሞ ህዝቡን ከማናቸውም ዜና ከልሎ በሌለ የልማት መዝሙር እያደነቆረው ነው። ለአገራችን መድረስ የምንችለው እኛው ብቻ ነው። መተማመን ያለብን በራሳችን ነው። በራሳችን ኃይል ይህንን ዘረኛ አምባገነን ሥርዓት መጣል እና በምትኩም ፍትህ የሰፈነባት ዲሞክራሲያዊት ኢትዮጵያን መፍጠር ግዴታችን ነው። እኛ ይህን ማድረግ እንችላለን።

ማጠቃለያ

ክብራትና ክቡራን!

የዛሬ ንግግሬ ከጠበቃችሁት በላይ በዝርዝር ጉዳይ እንደገባሁባችሁ እገምታለሁ። አሁን ያለነው ለታላቅ ህዝባዊ አብዮት ዝግጅት በሚደረግበት ወቅት ውስጥ ነው። የምናደርገው ዝግጅት ዝርዝር ጉዳይ ውስጥ መግባት ይኖርበታል። ይህ እድል ሊያመልጠን ከቶ አይገባም። ይህን እድል ተጠቅመን ህዝብ በአሸናፊነት እንዲወጣ አስፈላጊውን ሁሉ ዝግጅት ማድረግ ይኖርብናል። በሌሎች አገሮች የነበሩ፤ እኛ ዘንዳ ግን የሌሉ ነገሮችን ማሟላት የኛ ተግባር ነው። ከነዚህም ዋነኛው ሚዲያ ነው።

ንግግሬን በአራት ጭብጦች ብቻ ላጠቃልል

1. ኢሳት ዓይናችን ነው። ኢሳት አልጀዚራችን ነው። ስለሆነም እንንከባከበው፤ እንደግፈው፤
2. ሌሎችም አማራጮችን እንፈልግ።
3. ዓለም ዓቀፍ የሚዲያ ኮሚቴ እናቋቁም።
4. ሁላችንም ጋዜጠኞች እንሁን።

ስላዳመጣችሁኝ አመሰግናለሁ።